

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
Сафонові Олени Олександрівни
«ФОРТЕПІАННІ ЦИКЛИ МІНІАТЮР
У ТВОРЧОСТІ КОМПОЗИТОРІВ-РОМАНТИКІВ»

Жанр інструментальної мініатюри привертає сьогодні увагу багатьох зарубіжних й українських музикознавців. Незважаючи на це, О. О. Сафонова знайшла свій ракурс дослідження – динаміка процесу циклізації фортепіанної мініатюри протягом доби романтизму.

Варто зазначити, що у роботі охоплюється широкий історичний період – від появи перших зразків жанру у XVII столітті і майже до кінця XIX століття. Здійснення історичного екскурсу (підрозділ 1.2.) обумовлено необхідністю з'ясувати генезу циклічної форми та її композиційно-драматургічних принципів. У процесі дослідження розвитку циклічних форм протягом XVII – XVIII століть виявлено їх загальні риси та визначено вектор у музику XIX століття.

Другий розділ є аналітичним. Магістрантка здійснює композиційно-драматургічний аналіз дванадцяти циклів з метою визначення драматургічних особливостей кожного. Докладно проаналізовано малодосліджені опуси, серед яких: «Віденські німецькі танці» і Вальси з ор. 18-а Ф. Шуберта, «Дитячі сцени» Р. Шумана (в поле зору потрапили і маловідомі «Східні сцени» Шумана). Результатом роботи з нотними текстами є визначення композиційної форми, образного змісту та засобів виразності кожної з п'єс, встановлення тональних та інтонаційних зв'язків всередині циклів, виявлення мікроциклів тощо.

Значне місце у роботі відведено Р. Шуману (проаналізовано шість циклів). Звертаючись до опусів різних творчих періодів композитора, магістрантка простежує динаміку процесу циклізації мініатюри у його творчості. Заслуговує уваги акценти, які зроблено на зв'язку шуманівського програмного принципу і самої циклізації з літературними пошуками його

сучасників, зокрема Гофмана, Бонавентури, Жан-Поля, та на самому характері мислення Шумана.

Цікавими й обґрунтованими є спостереження щодо циклічної триади Ф. Ліста «Роки мандрів». Порівнюючи три цикли, О. Сафонова простежує поступову трансформацію циклічної форми: суттєві зміни у характері програмності (від пейзажного її типу до філософського), розростання мініатюри до масштабів крупної форми.

Висновки, які завершують дослідження, є ґрунтовними, послідовно викладеними і відповідають поставленим завданням.

Матеріал, який міститься у магістерському дослідженні, має свою цінність і може бути використаним у навчальних курсах з історії музики та аналізу музичних форм. Робота О. О. Сафонові виконана на високому рівні, її структура, зміст, оформлення відповідають вимогам. Подане до захисту дослідження заслуговує на високу оцінку.

Рецензент:

доктор мистецтвознавства,
професор кафедри образотворчого мистецтва,
музикознавства та культурології

О. К. Зав'ялова